

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs II. De Vacatione per mortem naturalem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

dicitur vacare in partibus, & non in curia; quia in loco, in quo est procurator & mulier, est mutuus consensus, & ibi fit matrimonium, & sic perficitur vacatio, ac consequenter, si matrimonium fit contractum in mense Apostolico, intrabit reservatio regula 8. Gonz. cit. gl. 15, §. 2. n. 15, citans Vitalin. in clem. 1. ut lit. pend. n. 70.

6. Respondeo sexto: ibi contingit vacatio beneficii, ubi illud resignatur. Paris. l. 1. q. 4. nu. 50. dicens esse communem opinionem ab omnibus receptam, ac citans pro eâ gl. in clem. 1. ut lit. pend. 7. collatio. Vitalin. in clem. unic. de renunc. nu. 40. Simonet. de reserv. c. 31. Rebuff. in p. 2. tit. forma signat. & plures alios. Ratio est, quia quoad beneficium resignatum resignans dicitur mori eo loco, ubi facta resignatio, & ideo non attenditur locus, ubi resignans moritur, vel de beneficio litigat. Paris. ibi. n. 51. citans C. Paris. cons. 10. n. 2. vol. 4. Unde jam si beneficia fuerint resignata corâ Ordinariis, dicuntur vacare extra curiam in locis, ubi fit cessio. Paris. cit. n. 50. nisi forte fieret resignatio in manibus proprii Episcopi resignati forte præsentis in curia, tunc enim diceretur beneficii resignatum vacare in curia, etiam dum dicta resignatio fieret permutationis gratiâ, Gonz. gl. 13. nu. 43. citans Covarr. l. 3. var. c. 20. n. 9. secus iterum esset, si resignatio fieret coram Ordinario ultra duas dietas à curia; tunc enim diceretur vacare extra curiam, seu in partibus à pari illius, quod tradit Paris. l. 10. q. 6. n. 66. quod morienti beneficiario ultra duas dietas à curia non vacet beneficium in curia. Porro procedit responsio primaria, etiam si resignatio fiat per procuratorem, dicitur enim vacare beneficium, ubi facta est cessio per procuratorem. Paris. cit. nu. 50. citans Vitalin. ubi ante. Archid. in c. licet. ut lit. pend. item l. 9. q. 14. n. 1. Garc. p. 5. c. 1. n. 75. sic, si beneficium existens in partibus ab existente in partibus per procuratorem in curia Rom. resignetur, dicitur vacare in curia, & non in partibus, ubi constitutus procurator, seu confectum mandatum ad resignandum. Gonz. loc. cit. n. 11. citans Imol. in clem. 1. ut lit. pend. Paris. cit. q. 14. nu. 1. citans Rebuff. in pr. tit. de procurat. ad resign. n. 2. Fusc. de visit. l. 2. c. 21. C. Paris. cons. 10. num. 1. vol. 4. Bellam. de permut. ver. p. 8. q. 3. n. 8. & c. Pari modo beneficia ex permutatione facta per procuratores vacant, non in loco, ubi constituti ad hoc procuratores, aut ubi domini constituentes morantur, sed in loco, ubi fit permutatio. Azor. p. 2. l. 7. c. 22. q. 15. ubi etiam quod contrarium fit dum amicus vel alius beneficium meum resignasset vel permutasset, & ego id dein ratum habuisssem, nempe vacare beneficium ibi, ubi istam resignationem ratam habeo.

7. Respondeo septimo: beneficia reservata per extray. ad regimen. de prebend. inter communes, & per extray. executabilis. eod. tit. dicuntur vacare in curia. Gonz. gl. 13. nu. 46. & latius gl. 52. quin & omnia beneficia affecta seu reservata dicuntur vacare in curia. Gonz. §. 5. proam. n. 141. & cit. gl. 13. n. 46. citans Calder. cons. 9. in fine, de prob. Simonet. de reserv. q. 30. n. 4. En. de Falcon. de reserv. q. 4. in principio, effectu 1. num. 1. & c. de cetero, quid sit, & quæ beneficia dicantur vacare apud Sedem vel in curia, & quod inter hæc duo discrimen, dictum est aliàs: vide de hoc fusè Gonz. cit. gl. 13. ferè per tot. illud solum observa, & infer ex dictis, beneficia dici vacare apud Sedem seu in curia, non solum per obitum in illa, sed etiam quando ibi fit renuntiatio vel privatio, aut si ibi alii modi vacationis indu-

P. Leuten, Forti Benef. Tom. III.

cuntur. Garc. p. 5. c. 1. n. 73. citans Simonet. de reserv. 28. n. 29. 30. & ibi Granut. Gamb. de off. leg. l. 3. n. 124.

8. Respondeo octavo: in dubio beneficium præsumitur vacare in illo loco, in quo beneficiarius habebat domicilium; hinc si beneficium requirebat residentiam personalem, ibi præsumitur vacasse, ubi beneficium consistebat: (quemadmodum enim maritus cum uxore habitare præsumitur, c. 1. qui matrimon. accus. possunt. ita clericus in Ecclesia sua residentiam facere præsumendus est. c. ex rua. de cleric. non resid. & ibi Abb. Alciat. de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 35. n. 1. Mascac. concl. 1277. n. 3. quos citat & sequitur Gonz. gl. 15. §. 2. n. 29. & 30.) si verò residentiam non requirebat, præsumitur vacatio contigisse in loco, in quo beneficiarius ordinariam habitationem habebat, Gonz. gl. 15. §. 2. n. 25. vacat enim beneficium, ubi persona moritur, ut dictum, præsumitur autem quis mori, ubi degere solebat; cum abiisse non præsumatur, ut Old. cons. 229. n. 3. Gonz. l. c. n. 26. & 27. adde, quod præsumatur contingere in diocesi, ubi beneficium consistit. Gonz. gl. 32. n. 47.

PARAGRAPHVS II.

De vacatione per mortem naturalem.

Quæstio 26. An per mortem naturalem vacet beneficium?

Respondeo: primus ac præcipuus vacationis modus est per obitum & mortem naturalem. c. susceptum. de reserv. in 6. & ibi gl. & DD. communiter. Gonz. gl. 15. nu. 3. cum communis; mors enim omnia jura solvit, auct. de imptis. §. deinceps. collat. 4. quod usque ad eò verum est, ut etiam si beneficiarius miraculose resurgeret à mortuis, nullum jus ad recuperandum beneficium haberet. Gonz. ibid. n. 6. Castrop. de benef. D. 6. p. 1. n. 1. citans Barb. de pot. Ep. alleg. 57. n. 199. non tamen vacant per mortem naturalem, utpote nullo vacationis modo vacabilia beneficia accessorie in perpetuum unita alteri. Item beneficia de mensa, & beneficia Ecclesie non numerata. Castrop. loc. cit. n. 2. Pirh. ad tit. 8. l. 3. n. 24. juxta dicta à nobis §. præced.

Quæstio 27. Quid veniat, vel non veniat nomine mortis; quid nomine mortis naturalis?

1. Respondeo ad primum: Primò, Mortis appellatione in jure non venit aliud quàm hominis interitus. Lott. l. 3. q. 10. n. 1. neque enim venit deportatio, neque condemnatio ad mortem. Lott. ibid. n. 2. & 3. sed neque mors civilis reperitur seu datur in jure. Lott. n. 7. ex rebuff. sed id nomen magistrale est à magistris juris inventum. Lott. ibid. ex Eman. à Costa, ad significandâ mortem fictam, ratione nimirum alicujus æquiparationis in casibus, in quibus eundem effectum, quem mors naturalis, operatur. Lott. n. 8. & 9. citans Præpos. in c. in apibus. 7. q. 1. n. 2. Old. cons. 248. n. 4. & c. Idem dicendum de voce decessus, & verbo decedere, ut propriè mortem naturalem significet, Lott. n. 10. & l. 3. q. 9. n. 4. & 5. Item de voce obitus, quâ frequentius utimur in

B

conci-

concipiendâ supplicatione, & quæ nusquam trahitur ad mortem civilem seu fictam. Card. de Luca. *de benef. d. 16. n. 10.* (ubi etiam, quodd vocabulum *obitus* frequentius adhibeatur ad distinctionem vocabuli *mortis*, sub quo tanquam latiori mors civilis etiam venit, juxta *decis. Rot. 543. n. 2. p. 2. recent.*) *Lott. cit. q. 10. n. 11. & 12.* Porro ut in his omnis profus exterminetur nedum æquivocatio, sed & aliter interpretandi occasio, narrativam per congeriem quandam terminorum expressivorum mortis naturalis sic concipi & efformari ait *Lott. n. 14. per obitum quondam N. illius, dum viveret, ultimi possessoris, extra curiam Rom. tali mense defuncti.* quippe dictio quondam relata ad hominem seu personam, denotat eam inter mortales esse desisse. *c. cum contra. de pignor. Lott. n. 15.* Idem apertius significant verba illa, *dum viveret, & terminus ille, defuncti;* defunctum enim esse idem est, ac diem ultimum obiisse, & diem obire pro *mori* sumitur. *Lott. n. 16. & seq.* Unde &, cum literæ expediuntur, dicta clausula sic consuevit extendi: *per obitum dicti N. qui extra curiam Rom. de tali mense diem clausi extremum, vacavit, &c.* extremus enim dies mortem eandem naturalem significat. *Lott. n. 21. & 22.*

2. Secundò: de cetero sub nomine *mortis* venire solet mors etiam civilis, quando nomen *mortis* exprimitur à lege, sicut si ab homine; in dispositione enim hominis mortem naturalem solum attendere debemus. Card. de Luca *loc. cit. n. 7. & 8.* ubi etiam, quodd cum regulæ Cancellariæ inducentes reservationem non clausas in corpore juris, hominis potius (Papæ nimirum pro tempore existentis, qui eas edere solet duraturas pro tempore vitæ suæ, & post mortem suam expiraturas) quam legis dispositionem contineant, dum nomen *mortis* simpliciter usurpant, intelligendæ sunt de morte naturali. Hic tamen etiam notanda doctrina generalis, quam tradit Laym. *in c. susceptum. de rescrip. in 6. ex Suar. de LL. l. 8. c. 28.* spectandam nimirum materiam subiectam, eò quodd ad illam accommodari solent verba, & præcipue spectandum, an sit materia ambitiosa, vel etiam periculosa, ex qua sumi possit occasio ad multiplicandas lites vel peccata; ut nimirum tunc verba coarctentur; præterea circumstantias omnes causarum, personarum attendendas diligenter esse; quia hæc omnia conferunt tum ad significationem verborum, tum ad mentem principis intelligendam. Et sic juxta hæc, ut ait *ibid.* Laym. *n. 3.* resolvi posse: si à fundatore mandatum, vel à Capitulo aliquo legitime statutum sit, v. g. ut post mortem alicujus beneficiati persona talis qualitatis substitueretur, vel persona substituta in locum defuncti tale onus aut commodum ferre debeat; num idem quoque extendi deberet ad eos, qui in beneficio succedunt per resignationem; se autem arbitrari, non posse regulam generalem tradi, sed ex materia subiecta, & ex circumstantiis, ut dictum, colligendum fore, quæ mens fuerit statuentium; quippe qui sæpè ad juridicam verborum acceptationem non exactè solent attendere, & interdum unam speciem vacationis, nempe per mortem, quæ communiter accidere solet, nominare: ut tamen idem quoque in aliis ob rationis identitatem fieri volunt juxta doctrinam Sanch. *l. 7. de matrim. d. 8. n. 13.* quodd verba posita in dispositione ob frequentiore usum eam non restringant.

3. Respondeo ad secundum primò: Mors civilis nusquam æquipollent naturali (nisi in casibus in jure exceptis. Laym. *in c. susceptum. n. 9.* ubi etiam juxta

*gl. in l. ex ea parte. §. insulam. ff. de verb. signific. quodd appellatione mortis intelligatur mors naturalis, non civilis) neque sub nomine mortis naturalis unquam venit civilis, nisi in casibus, in quibus ita reperitur expressè in jure cautum. Card. de Luca *loc. cit. n. 6.* citans *Old. conf. 284. in fine.* Anchar. *conf. 273. in principio.* Fagnan. *in c. perpetuas. de simon. n. 16.* & *Rot. decis. 543. n. 1. p. 2. recent.**

4. Secundò: tamen mors illa naturalis pluribus contingat modis, quatenus tamen omnes illi modi tendunt ad unum eundemque effectum, nimirum separandi animam à corpore, singuli dicuntur, seu semper dicitur mors naturalis, largo saltem modo. *Lott. cit. q. 10. d. n. 24.* unde licet mors naturalis ea propriè dicatur, quæ ex causa naturali intrinseca, nullâ extrinsecâ adhibitâ vi incurritur. *Lott. n. 28.* illa verò violenta, quæ illatâ tali vi extrinsecâ, ad eoque quodammodo contra naturam, & ex causa aliena quàm propriæ naturæ infertur. *Lott. d. n. 29.* venit tamen appellatione mortis naturalis, prout hoc contra civilem & fictam mortem distinguitur; & sic damnatus penâ capitis, post ejus lutionem dicitur mortem naturalem obiisse. *Lott. n. 32.* ex Baldo, ubi etiam subjungit ex eodem Baldo. *conf. 8. n. 2. & 3. l. 1.* quodd ea mors, quæ infligitur jussu magistratûs in executionem legis, etiam in ea contingat coactio ab agente extrinseco, contraria propriæ naturæ & voluntati, non tamen adhuc dicitur violenta in hoc sensu, quodd non homini sed legi attribuitur (lex enim reum, non homo occidit. S. August. *relatus in c. si homicidium. 23. q. 5.*) lex autem nihil violenter agere intelligatur; sed tunc demum inferatur violentia, quando sine lege quis impellitur. *c. quos Deus. 33. q. 2.*

Questio 28. Quid in genere requiratur, ut beneficium vacet per obitum alicujus?

Respondeo; vacat per obitum, etiam habentis solum jus in beneficio, constat ex dictis supra, sic vacare dicitur per obitum habentis collationem acceptatam sine possessione. *Gonz. gl. 15. §. 1. n. 31.* citans *Nav. de orat. c. 7. n. 29.* *Paris. l. 10. q. 6. n. 54.* *Rebuff. conf. 48. nu. 1.* &c. econtra non vacat per obitum præsentati nõ instituti & c. *Barb. juris Eccl. l. 1. c. 19. n. 239.* constat item ex dictis supra. Nihilominus vacatio per obitum decedentis in possessione attenditur ad effectum juris conferendi. *Gonz. gl. 15. §. 1. nu. 54.* sic juxta *Tex. Clem. 1. ut lite pend.* dum duo litigant super beneficio, & uterque decedit, vacare censetur per obitum illius, qui decedit in possessione, nullâ habitâ distinctione, num bonum jus habuerit, necne, ut *gl. in cit. Clem. v. possidebat.* & ibi communiter omnes. *Gonz. cit. n. 54.* quia semper possessor præsumitur Dominus, quando de dominio incidenter agitur, juxta *l. 2. c. de probat. Gonz. nu. 55.* citans seipsum §. 3. *proam. d. n. 55.* Item attenditur dicta vacatio in ordine ad reservationem seu effectum regularum Cancell. tertiar. *4. §. 6.* *Gonz. cit. §. 1. n. 59.* ubi, quodd dictæ regulæ locum habeant, & intret earum reservatio, licet verificetur vacatio de solo factò; citatque pro hoc *Simont. de reserv. q. 51. n. 4. & seq.*

Questio 29. An vacet beneficium per mortem Commendatarii, saltem perpetui?

Respondeo negativè, sed semper vacat ut prius, ita ut non sit attendendus mensis, in quo obiit Commendatarius. *Gonz. gl. 15. §. 2. n. 19.* & plenius

pleniùs *gl. f. §. 8. nu. 48.* dicens sic semper servasse Curiam, Cancellariam, & Cameram Apostolicam, & citans pro hoc Nav. *conf. 28. de prob. Rebuff. in pr. tit. de commenda. n. 51.* Gomez. *ad reg. de trienn. q. 5. Gamb. de por. leg. l. 4. n. 34. &c.* verùm de hoc factis dictum suprà.

Questio 30. An, & qualiter vacet beneficium per obitum privati beneficii?

Respondeo: si post privationem ipso jure moriatur privatus, antequam dimittat possessionem, non vacat beneficium per obitum illius, sed per professionem, contractum matrimonium, aliamve causam, ob quã ipso jure privatus est beneficium: prior enim vacatio, ut dictum, impedit sequentem. Barb. *juris Eccl. l. 3. c. 14. nu. 67.* scilicet est de privando, v. g. ob delictum per sententiam; vacat enim beneficium per obitum illius, dum moritur post contractum crimen, ante latam sententiam; sed de hoc quoque factis suprà.

Questio 31. An, & qualiter vacet beneficium per obitum habentis jus ad regressum beneficii dimissi?

Respondeo: si quis moriatur, antequam redeat ad primum beneficium, quod dimisit ex causa permutationis, dum beneficium ei datum non est certum, dicitur beneficium illud vacare per obitum illius, quamvis alius id possideat. Gonz. *gl. 15. §. 1. n. 32. & gl. ead. §. 2. n. 39.* citans Lap. *n. 1. Anchar. in fin. Gemin. nu. 9. Franc. n. 3. in c. si beneficium. de prob. in 6. vide de hoc eund. Gonz. à n. 39.*

Questio 32. An, & qualiter per obitum vacet beneficium manuale, vel etiam aliàs collatum ad beneplacitum conferentis?

Respondeo ad primum: manuale vacare per obitum habentis illud. *Parif. l. 1. q. 3. n. 94. 2.* Respondeo ad secundum: beneficium collatum ad beneplacitum, vacat per mortem conferentis. *Gonz. gl. 15. num. 93.* utrumque juxta dicta ante.

Questio 33. An, & qualiter vacet beneficium per obitum resignantis?

Respondeo primò: vacatio per obitum & per resignationem æquiparantur in multis, & in ordine ad plures effectus. *Parif. l. 1. q. 6. n. 15.* juxta DD. *in c. susceptum. de rescrip. v. g. in ordine ad pertinentiam fructuum, dum beneficii simpliciter resignati fructus spectant ad eos, ad quos spectarent, si vacarent per obitum, nempe ad successorem. Parif. *ibid. n. 14.* Item ut statim post resignationem (intellige simplicem) possit provideri, ac alia circa illud remedia adhiberi, ut in beneficiis, quæ vacant per obitum. *Parif. l. 1. q. 7. n. 5.**

2. Respondeo secundò: differunt tamen quamplurimum inter seu vacatio per obitum, & vacatio per resignationem; & quod vacavit per resignationem, non potest dici verè vacare per obitum (intellige resignantis) cum ad positionem unius excludatur alterum, juxta *c. susceptum. de rescrip. in 6. Burfatt. conf. 394. vol. 4. & alios. Parif. l. 12. q. 9. n. 5. Tondur. p. 1. c. 5. n. 2.*

3. Respondeo tertio: secundum plures morientes resignante intra 20. dies, dabitur quidem vacatio.

P. Leuwen. Fori Benef. Tom. II.

sed facta seu interpretativa, non vera; quia Papa facere non potest, quòd resignatio, quæ verè & realiter facta fuit, facta non sit; potest tamen facere, ut moriente resignante intra 20. dies, beneficium censeatur vacare per obitum illius, & quòd quoad hoc resignatio habeatur pro non facta, juxta *gl. in Clem. 1. de immunit. Eccles.* Et hunc vacandi modum per obitum fictum esse, indicare videtur ipsa Regula de infirmis, dum non dicit simpliciter: *vacant per obitum*: sed *per obitum nihilominus vacare censeantur*: verbum enim *censeantur* denotat fictionem, juxta *c. 1. & c. 15. qui. de procurator. in 6. & c. 1. de arbit. ita Parif. cit. q. 9. n. 5. & 6.* ex mente aliorum, quos citat, nempe Sarnen. *ad reg. de infirm. q. 30. n. 3. &c.* qui sic testantur resolutum à Rota in *Segobienf. Archidiacon.* Ac proinde, quòd hinc sequitur, secundum hos AA. hæc vacatio, cum non sit vacatio vera per obitum, non comprehenditur sub Regulis, aliisque dispositionibus & concessionibus, loquentibus de vacatione per obitum. Hanc sententiã tenere videtur *Lott. l. 3. q. 15. & tenet illam expressè C. de Luca. de benef. d. 34. à n. 9.* supponunt autem hi AA. talem resignationem securã morte intra 20. dies haberi quidem pro infectã & invalida respectu tertii, nempe collatoris, cui fraus parari præsumitur per istam resignationem, dum extremo illo tempore resignans præsumitur velle quasi eligere successorem sibi, & per speciem ultimã voluntatis disponere de beneficio, & sic collatorem fraudare collatione. *Card. de Luca. l. c. n. 10.* quam fraudem præsumptam præcavere, & quòd delictum præsumptum punire intendit dicta Regula de viginti (propter quod *Parif. l. 12. q. 1. n. 1. & 30. & q. 2. n. 10.* apud *Card. de Luca. cum aliis censet, dictam regulam favorabilem, utpote obviantem fraudibus & peccatis) Luca cit. nu. 10. & 15.* ubi, quòd hoc contingat per vim retrotractivam, in qua consistit fictio inducens effectum huic veritatis super modo vacationis in favorem collatoris, cui fraus paratur; è contra hanc resignationem in odium parantis fraudem haberi pro omnino perfectã & effectuatã, ita ut talis resignans beneficiatus amplius non sit, nec pergat in eo residere beneficium, idque per speciem quandã privationis vi Regula de 20. tradit *Card. de Luca n. 9. & 15.* Neque hoc ipsum implicare, quòd nimirum actus dici possit ab initio nullus, cum vi retrotractiva sic habeatur pro invalido, seu non acto ad favorem tertii, cui fraus imminet (idque magis per poenalem quandam resolutionem, quàm per, seu ob deficientem voluntatem facientis actum, nempe resignantis ob non purificatam conditionem ab eo adjunctam, & sine qua is aliàs non habuit animum faciendi) & tamen habeatur pro valido & profecto respectu, & in odium alterius, qui culpate egit, seu fraudem parabat, qualis est iste resignans, id, inquam, pluribus ostendit exemplis *Card. Luca à num. 11.* nimirum in religioso ob delictum ejecto, qui quòd ei favorabilia habetur pro vero ejecto, & non amplius religioso, quòd ad odiosa ei v. g. quòd observantiam votorum, aliãque professionis onera, manet & habetur religiosus professus. In hærede ob delictum reddito indigno hæreditate, qui quoad ei favorabilia desinit esse hæres; manet & habetur pro hærede quòd odiosa & præjudicialia.

4. Nihilominus contrarium, nempe quòd hæc vacatio per obitum censeatur vera vacatio per obitum, & iste modus vacandi comprehendatur in regu-

regulis, dispositionibus, concessionibus loquentibus de vacatione per mortem tanquam veriùs, æquius, sustentabilis, & quòd hodie seruetur in praxi, tenent Tond. & ipse Paris. loc. cit. nu. 7. citans pro hoc Rebuff. in pr. super regula illa. de infirmis. Put. decis. 297. l. 3. qui hic testatur resolutum in Bononiens. regressus. 17. Mart. 1550. rationem dat Paris. loc. cit. n. 8. & seq. nimirum quòd, esto, quòd fit fictio, fictio tamen à jure inducta habeatur pro veritate quoad juris dispositionem, juxta Bart. in leg. is qui pro emptore. de usucap. & idem importet fictio legis, quod ipsa veritas, seu æquipollet veritati, ut C. Paris. conf. 22. n. 10. vol. 2. & tantum operetur fictio in casu ficto, quantum veritas in casu vero, ut Paris. conf. 128. n. 32. vol. 4. Nec dici posse verbum censetur importare meram fictionem, dum in jure paria sunt, aliquid esse, & haberi pro tali, ut Paris. cit. conf. 22. n. 10. Ad quæ tamen dici possent, aliud esse veram vacationem per obitum, aliud æquiparari vera vacationi per obitum, & operari eundem effectum cum illa. de cetero hujus posterioris sententiæ AA. supponunt, talem resignationem non admitti à Papa, & præservare jus resignanti, ut expressè Paris. cit. q. 9. n. 11. quod si verum, indubitatè vacat per obitum talis resignantis: vide dicta supra ex Lott. ad q. an concurrere possint vacationes due ex eadem persona.

5. Respondeo quartò: per obitum resignantis, nempe in favorem, & non per resignationem vacat beneficium. Primò, si is moriatur ante admissionem, vel etiam post, ante tamen præstitum consensum, in camera vel Cancellariâ, beneficium vacat per obitum resignantis, & non per resignationem. Paris. l. 1. q. 4. n. 42. citans Put. decis. 92. n. 6. l. 2. ac dicens esse communem, adeoque gratia per resignationem non suffragatur. Paris. ibid. citans Bellam. Secundò: vacat per obitum illius, si servata non sint conditiones, eò quòd jus à resignante non abdicatur ante impletas illas conditiones; si vè non abdicatur, nisi sub talibus conditionibus. Paris. ibid. n. 43. citans pro hoc plures Rotæ decis. Tertiò: si moriatur, antequam resignatarius acceptet. Paris. de resign. loc. cit. nu. 44. Azor. p. 2. l. 7. c. 23. q. 4. Tond. p. 2. c. 4. §. 7. n. 18. unde si resignans moriatur in mense reservato ante acceptationem resignatarii, semper durat reservatio. Tond. loc. cit. nu. 19. Quartò: si resignans moriatur antequam resignatarius consentiat reservationi fructuum aut pensionis; quia non est perfecta resignatio. Paris. cit. n. 44. Azor. loc. cit. q. 3. unde & nihil potest acquiri resignatario ex ista resignatione. Paris. ibid. Et resignatarius, qui in vita resignantis non consentit resignationi, aut pensionis reservationi, non potest id facere resignante mortuo; quia res non est integra, & jam beneficium vacavit per mortem. Paris. n. 42. juxta decis. Rot. in Mantuana Canonica. Item si lata sententia contra resignantem ante acceptationem resignatarii præjudicat resignationi, Paris. nu. 48. juxta decis. Rot. in Toletan. Parochial. 2. Decemb. 1551. teste Caputaq; decis. 90. p. 3. Quintò: quoties jus abdicatum non fuit à resignante per resignationem, utpote nullam (intellige etiam respectu ipsius resignantis) vel non effectuatam; puta v. g. si facta à procuratore excedente limites mandati, si facta patrono Laico contempto &c. Tond. loc. cit. à n. 7. Card. Luca. de benef. disc. 35. n. 3. & d. 36. n. 3. & d. 22. n. 4. Illud quoque notari potest, quòd ait idem Tond. p. 1. c. 13. n. 17. in Gallia tria copulativè concurrere

debere ad hoc, ut beneficium resignatum vacet per obitum resignantis. primum, quòd non fuerit facta publicatio resignationis (quam ibi sufficit fieri intra triennium vivo resignante) secundum, quòd non sit capta possessio beneficii resignanti. tertium: quòd resignans post 6. menses in curia, vel post unum mensem extra Curiam mortuus fuerit, & non tantum mortuus fuerit, sed etiam tempore mortis adhuc fuerit in possessione, ita ut si unum ex his tribus deficiat, beneficium non vacet per obitum, sed per resignationem. citat pro hoc Peleum. in Commentar. Analyt. c. 32. nu. 37. Gomef. ad reg. de public. q. 15.

Quæstio 34. Mors, ex qua inducitur vacatio, qualiter in supplicatione exprimitur & narretur, & narrata justificanda?

1. Respondeo ad primum: de hoc dictum satis in q. 2. hujus. §. ubi quærebatur, quid veniat nomine mortis.

2. Respondeo ad secundum primò: dum vacatio per obitum inducta & narrata, & sic provisio Apostolica facta ex hujusmodi causâ, probandus est hic obitus per provisum, qui illum narravit, & in eo se fundat; si non etiam notorius sit, nec detur quis, qui eum in dubium revocet. Lott. l. 3. q. 10. n. 37.

3. Respondeo ad secundum secundò: si narrativa obitus consideretur simpliciter, & non implicet præjudicium alterius, quàm illius, qui narravit & supponitur defunctus (cùm hujus reputeretur præjudicium levissimum; quia ubicunque is compareat, non defunctus recipit seu retinet beneficium suum, collatioque nulla est. Gonz. gl. 11. n. 99. Lott. loc. cit. nu. 38.) sufficit semiplena probatio per tamam, & vocem publicam juxta doctrinam Bart. in l. 2. §. si dubitetur. num. 3. ff. quemad. testam. aperiat. Gonz. loc. cit. nu. 39. juxta dicta supra in q. qualiter probanda vacatio in genere.

4. Tertiò: si vera narrativa obitus implicet præjudicium alterius, uti id contingit, ubi non simpliciter stringit modum vacationis, sed cum adjuncto aut temporis, aut loci, aut personæ, unde resultat reservatio in grave præjudicium inferioris collaratoris, & provisum ab eo (quippe qui privandus est consilio de reservatione) exigitur plena & conclusiva probatio obitus juxta doctrinam Bart. loc. cit. n. 2. Lott. n. 40. Gonz. loc. cit. n. 100. vide dicta superius, ubi de probanda vacatione pro certo mense in ordine ad reservationem, ubi etiam ex eodem Gonz. qualiter hæc limitanda.

5. Respondeo tertio: plenè probatur obitus ex confessione partis nixæ, seu venientis ex eadem vacatione, juxta regulam leg. cum precum. c. de liberal. caus. Lott. ibid. q. 10. nu. 42. Etiam si confessio deduceretur ex titulo inutili. Lott. n. 43. citans Rot. decis. 117. n. 2. p. 1. recent. Item ex instrumento possessionis adeptæ. Lott. n. 44. citans Rot. decis. 605. n. 6. p. 2. Item ex actis publicis, puta libro Parochi. (idem est de libro hospitalis. Lott. n. 46. citans pro hoc Seraph. decis. 1456. n. 2. Farinac. fragment. p. 2. n. 336.) in quo consueverunt annotari nomina defunctorum. Lott. n. 45. citans Mand. ad reg. 18. q. 10. n. 4. Rebuff. ad reg. constitut. 10. 2. ad reg. h. p. rismi & sepult. a. 1. gl. 4. Greg. decis. 78. n. 2. &c. modò tamen partita de libro hujusmodi sit formiter extracta, id est, prout jacet, ne aliàs reputeretur simplex fides. Lott. cit. n. 46. citans Gregor. decis. 319. nu. 5. Bellam, in addit. ibid. &c. Et modò formiter recogni-

recognita sit manus ipsius Parochi. Lott. *ibid.* citans Rot. *decif.* 231. n. 1. p. 2. *divers.* Item probatio plena constituitur per testes referentes talia, unde mors notorie inducitur; puta, quia viderunt mortuum, vel viderunt sepeliri, aut exhumari, aut decapitari, cum similibus, quæ de necessitate mortem concludunt. Lott. n. 47. ubi etiam ex Menoch. *de adipsifc. remed.* 4. n. 675. & Rota in *Terason. Capella.* 28. *Novemb.* 1605. quod istæ rationes reputentur sufficientissimæ, etiam ubi agitur de gravissimo præjudicio; & subjungit *nu.* 48. reputari etiam optimam rationem plenè probandi mortem ex teste vicino.

6. Respondeo quartò: ubi videri potest minus plena hujusmodi probatio, potest ea coadjuvari, & sic integrari vel ex alia semiplena probatione. Lott. n. 49. juxta *decif.* Rot. 736. *nu.* 4. p. 2. *recent.* *Gl. in c. 1. de appell. v. famam.* Gregor. *decif.* 166. n. 6. & 8. Bart. in *l. admonendi.* *nu.* 48. *de jurejurando.* & alios, quos citat & sequitur Lott. *nu.* 50. & 51. testans sic consuevisse Rotam mandare integrari minus plenam probationem, ut constat ex *decif.* 117. n. 1. p. *recent.* v. g. dum cum uno teste de certa scientia concurrat fama probata per 2. testes, Lott. *loc. cit.* integrari quoque potest ex aliis adminiculis, puta, si cum uno teste de certâ scientiâ veniant alii, qui audierint pulsari campanam pro mortuo, vulgatumque attestarentur, eam pulsari pro efferendo tali defuncto, & post vidisse familiam vel cognatos indutos vestibus lugubribus, etsi hi testes non dicant, se vidisse cadaver: istæ namque rationes simul sumptæ propemodum mortem concludunt. Lott. n. 52. ex doctrina Bart. in *l. genero.* n. 6. ff. *de his, qui nor. infam.* quin etiam fati probari aliquem esse mortuum, ait Cravetta *conf.* 127. apud Lott. n. 53. quod pro tali eum reputent familiares, & consanguinei deferentes lugubres vestes; sicut e contra argui vitam ex eo, quod vestes lugubres per eos non deferantur, tradit cum aliis Farinac. *fragm.* p. 2. *nu.* 325. apud Lott. *ibid.* cum neque illud sit præjudicium maximum, id est, irrefractabile, quale est, cum agitur de pœna capitis, ut distinguunt Bart. in *l. 2. §. si dubitetur.* ff. *testam. quemad. aperiat.* Felin. in *c. quoniam frequenter.* ut *lite non contest.* *ibid.* Bald. Lott. *cit.* n. 53. qui n. 54. ait, id de plano procedere, ubicunque agitur de probando obitu secuto in remota aliqua parte à loco, in quo faciendâ probatio; eò quod in hoc casu sufficiat probatio per famam in eo loco, in quo mors secuta asseritur, etiam ad effectum constituendæ devolutionis, ut Put. *decif.* 508. l. 2. aitque idem Lott. n. 56. & 57. id longè fortius obtinere, ubi quis supponitur mortuus in bello, aut in mari, ut Farinac. *loc. cit.* n. 227. qui hos duos casus æquiparat: dum enim haberi non potest testimonium ab his, qui simul navigarunt, satis est haberi id à liberis & propinquis eorum, juxta *l. quoties. c. de naufrag.* ubi Bart. *loc. cit.* n. 5. apud Lott. n. 57. qui tamen n. 58. ait, id intelligi, si testes super hoc inducti formiter, id est, parte citatâ cum juramento sint examinati; id enim necessarium esse ad effectum justificationis gratiæ; quidquid aliàs sit ad effectum simplicis informationis de morte ex officio judicis, in quibus terminis loquuntur Sanch. *de Matrim.* l. 2. d. 46. n. 8. Felin. in *c. quoniam.* n. 24. & alii. item n. 60. ait procedere, nisi in contrarium urgeant aliqua conjecturæ de vita; eò quod vita est quid magis expositum sensui, quàm mors; & asserere vivum, sit affirmativum; asserere autem mortuum, sit negativum; unde etiam facilius credatur testibus asserentibus aliquem vivere, quàm asserentibus esse mortuum, ut Gabriel *de testibus. concl.* 4. n. 21. & Rota *decif.* 521. n. 6. 1. apud Lott. n. 61. nisi forte testes deponentes super morte magis invalescerent ratione ex aliquibus sensatis signis. Lott. *num.* 62. & Felin. in *c. in nostra.* n. 6. *de testibus.*

vum; unde etiam facilius credatur testibus asserentibus aliquem vivere, quàm asserentibus esse mortuum, ut Gabriel *de testibus. concl.* 4. n. 21. & Rota *decif.* 521. n. 6. 1. apud Lott. n. 61. nisi forte testes deponentes super morte magis invalescerent ratione ex aliquibus sensatis signis. Lott. *num.* 62. & Felin. in *c. in nostra.* n. 6. *de testibus.*

7. Respondeo quintò: cessante etiam casu, in quo gratia est fundata super tempore mortis, ex quo resultat reservatio, dum versamur in narrativa mortis expressæ pro explicandâ simpliciter vacatione, mors ipsa omnino est justificanda juxta dicta. Lott. *loc. cit.* n. 66. neque evitatur dicta probandi necessitas, quomodocunque supponatur vacatio per obitum ex antiquissimo tempore 100. annorum, etsi ea ætas reputetur aliàs longissimum tempus vitæ hominis, ut ait L. ult. *c. de sacrosanctis Eccl.* cum exinde non possit constitui legitima mortis probatio: sed probatio hæc præsumptiva mortis est æquivoca, cum frequenter reperiantur, qui ætatem hanc longè exceperunt. Lott. n. 7. & 73. citans Gabriel. *de præsumpt. Concl.* 16. n. 6. & c. quamvis dicat Lott. n. 77. se non negare illum lapsum temporis maximam præsumptionem mortis inferre, seu verius verisimilitudinem, ut Covarr. *var. resol.* l. 2. c. 7. n. 6.

Quæstio 35. An, & qualiter probandum tempus obitus?

Respondeo præter ea, quæ dicta sunt supra, de exprimendo & justificando mensē vacationis, ubi vis est in tempore, illudque est de substantiâ, nimirum, ubi in eo, resultante v. g. ex illo reservatione, fundata est gratia, debet præcisè & concludenter probari. Lott. *cit.* q. 10. *nu.* 63. ex Put. *decif.* 265. l. 3. Card. Luca. *de benef. d.* 16. n. 14. sic v. g. proviso Apostolico gerenti vices actoris contra provisum ab Ordinario tanquam reum & possessorem, incumbit onus probandi perfectè & concludenter reservationem tanquam fundamentum suæ intentionis, adeoq; obitum contigisse in mensē reservato. Card. Luca. *loc. cit.* eo tamen modo quo potest fieri; dum enim agitur de morte naufragi, potest hoc tempus ob difficultatem alterius probationis probari per famam. Lott. *loc. cit.* juxta Rot. *decif.* 53. à n. 1. p. 2. *divers.* Card. Luca. *loc. cit.* n. 15. ubi quod iste rigor probationis congruus est, ubi mors sequeretur inter fideles, ubi servatur dispositio Tridentini super libro mortuorum, seu quod aliàs mors probari posset per testes, qui fuerint præfentes funeribus, vel morti in propria domo secuta; secus enim, ubi agatur de probando mortem in bello vel in navigatione, seu in captivitate, aut tempore pestis cum similibus casibus accidentalibus; tum enim receptum est, mortem etiam levioribus adminiculativis probationibus justificari. citat pro hoc Mascard. *de prob. concl.* 1075. n. 8. Sanch. *de matrim.* l. 2. d. 46. n. 17. licet autem obitus probetur per testes dicentes, vidisse se talem sepeliri, non probatur tamen obitus in tali tempore, v. g. in mensē Januario per dicentes vidisse se sepeliri in mensē Januario; cum potuerit contigisse obitus in Decembri, & differri sepultura ex causa aliqua ad primum vel secundum Januarii. Rota in *Sutrina Parochial.* 3. Junii 1588. apud Garc. p. 11. c. 1. *nu.* 59. de cetero ad justificandum tempus mortis, seu pro constituendo certo hujusmodi tempore permissum est conjungere depositiones testium, puta duorum deponentium de

mensē, nihil autem dicentium de anno, & aliorum duorum deponentium de anno, & nihil dicentium de mensē. *Lott. n. 64. citans Cresc. decis. 3. de prob.* porro, cum consueverit frequenter celari mors, & hinc oriatu magna quandoque difficultas probandi tempus mortis; ubi de tali relatione est suspicio, potest imperrari officium iudicis, ut exploretur veritas ex visione loci, in quo asseritur jacere is, de cuius vita dubitatur. *Lott. n. 65. & 66. citans Boëtium decis. 128. n. 2. Gozadin. conf. 68. n. 9.*

PARAGRAPHVS III.

De vacatione per mortem civilem, puta per contractum matrimonium, initam religionem, vel etiam per militiam aut captiuitatem.

Questio 36. An, & qualiter vacet beneficium per contractum matrimonium per verba de presenti.

R Espondeo primò: matrimonium contractum per verba de presente inducit vacationem omnium beneficiorum obtentorum. *c. 1. & 3. de clericis conjugat. & c. unic. eod. tit. in 6. Castrop. de benef. d. 6. §. 6. n. 1. Barb. juris Eccl. l. 3. c. 14. n. 7. citans quamplurimos cum communi.*

2. Respondeo secundò: inducitur hæc vacatio ipso iure absque ulla iudicis sententia, etiam declaratoria. *Sanch. de matrim. l. 7. d. 42. à n. 4. citans quamplur. tum Theologos, tum Canonistas. Lott. l. 3. q. 26. n. 62. & 64. Castrop. loc. cit. n. 2. citans insuper Mascard. de prob. concl. 182. n. 1. & 2. Lessl. 2. c. 34. dub. 21. n. 112. Garc. p. 11. c. 8. n. 1. Guttier. tr. de matrim. q. 97. n. 2. Azor. p. 2. l. 7. c. 16. q. 4. Gonz. gl. 15. n. 43. & c. contra Carerium de sponsal. Rodrig. in sum. ro. 1. c. 224. n. 1. & gl. in c. conjugat. v. ad sacros ordines. de conuers. conjugat. quatenus dicit, contrahentes debere privari beneficiis, adeoque supponitur iure ipso non privatos. Ratio responsionis est, quòd hæc vacatio non inducatur ob delictum (quod nullum est, dum beneficium non habens majores ordines nubit) sed ob assumptum statum incompatibilem. *Castrop. loc. cit. n. 2. Lott. loc. cit. n. 61. contrahens quippe matrimonium ipso facto Ecclesiam relinquit, & eam pro derelicta habet. Castrop. ibid. & per electionem status istius incomparabilis ipsemet beneficium ejuravit, ideòque nullà expectatà sententià remanet ipso iure privatus beneficio. Lott. n. 62. Proinde in contrarium non facit, quòd textus nullus sit clarè hanc vacationem ipso iure inducens: sed neque obstat, quòd *c. 1. de cleric. conjugat.* dicatur, contrahentes compellendos esse distractione Ecclesiasticà ad relinquenda beneficia: & *c. 3. eod. tit.* quòd debeant privari, & sint spoliandi: siquidem hæc & huiusmodi intelligenda sunt de compulsionem & spoliationem faciendà quòd factum seu possessionem, cum sint iniusti possessores. *gl. in cit. c. 1. de cleric. conjug. v. relinquenda. Castrop. cit. n. 2. quod verò dicitur *c. si qui verò. 31. dist. & c. quia tua. 12. q. 1.* quòd Cleri non constituti in sacris ordinibus, si continere non possint, fortiri debeant uxores, & stipendia sua accipere, intelligendum de stipen-***

diis quibusdam temporalibus ob ministerium aliquod in ecclesia exercitum, non de beneficiis Ecclesiasticis. *Castrop. loc. cit. juxta Abb. in c. 1. de Cleric. conjugat.* Unde jam inferitur, posse tale beneficium mox à contracto matrimonio tanquam vacans imperrari. *Barb. loc. cit. n. 9.* Item beneficium post matrimonium contractum non posse à beneficiato detineri (& uti *Barb. loc. cit. n. 9. citans pro hoc Sanch. cit. d. 42. à n. 10.* teneri sub morali illud statim dimittere) nec fructus amplius percipere; nec resignare in favorem, aut permutare, quia jus omne in beneficio jam amisit. *Barb. & Sanch. ll. cit. Castrop. loc. cit. n. 5. citans insuper Guttier. ubi supra à n. 5.* Porro responsionem extendit *Lott. loc. cit. n. 65.* ad quasunque dignitates Ecclesiasticas; nec non *n. 66.* ad magistratus ecclesiasticos, quin & *n. 68.* ad feuda Ecclesiastica, nimirum hæc eo ipso amittenda, nisi ex tolerantia Ecclesie consuetudo contrarium obtinuerit: pro quo postremo citat *Jo. And. ad c. fin. de cleric. conjugat.*

Questio 37. An extendatur quoque responsio ad beneficiatos Græcos.

R Espondeo negativè: siue Clerici & presbyteri Græci, seu Orientales conjugati legitime habere possunt beneficia, modò ea sint constituta more Græcorum; secus enim esset, si sit beneficium Latinorum. *Barb. loc. cit. n. 19. citans Carol. de Grassis de effectibus Clericalibus. sectu 5. & 25. & 42. & c.*

Questio 38. An ergo eo ipso jure amittantur quoque iura alia omnia ad beneficia, & in specie, quid à in hoc circa pensiones?

1. Respondeo quoad omnia affirmativè: dum enim matrimonium est status impossibilis cum beneficio, est etiam talis status respectu iuris ad illud. *Castrop. loc. cit. n. 4. Sanch. loc. cit. n. 7. relatis plurimis. Garc. p. 11. c. 8. n. 2. sic inspirat hoc ipso expectativa, si quam habebat. Lott. cit. q. 26. n. 70. nec eam recuperat soluto matrimonio. Lott. ibid. juxta *gl. in c. unic. de cleric. conjug. in 6. v. Clericalis.* sic amittit jus accessus & regressus, & familia. *Paris. l. 1. q. 6. v. 14. Barb. loc. cit. n. 15. Lott. loc. cit. n. 69. citans Chok. ad reg. 65. n. 7. Sanch. loc. cit. n. 7. sic pari modo amittit jus, si quod acquisivit ad beneficium vi electionis vel presentationis, ut *Paris. l. 1. q. 1. n. 14.* dicens esse commune, & citans pro hoc *Covar. super 4. decret. p. 2. c. 6. §. 3. n. 5.* quia contrahens matrimonium hoc ipso tacite videtur renuntiare non tantum beneficio, sed & omni juri competenti ad beneficium Ecclesiasticum.**

2. Respondeo ad secundum: amittit quoque jus percipiendi pensiones Ecclesiasticas. *Lott. loc. cit. n. 67. Barb. loc. cit. n. 14. Castrop. cit. n. 4. citans Tusch. lit. p. concl. 717. n. 8. & seipsum d. 1. de benef. p. 11. §. ult. Paris. loc. cit. n. 15. (ubi, quòd talis tacite resignavit pensioni ex causa cessionis sibi reservata) citans pro hoc *Gigas de pension. q. 54. & Rot. in Adjacensi pensionis. 4. Junii 1546.* cum enim pensiones succedant loco beneficii, eodem modo vacant ac beneficia. *Castrop. loc. cit.**

Questio 39. An per matrimonium extinguatur quoque dispensatio aliàs obtenta, & habilitans ad beneficium?

R Espondeo negativè, *Garc. p. 11. c. 8. n. 2. ex Sanch. loc. cit. n. 7.*

Questio